

Ministerstwo Sprawiedliwości

Podsekretarz Stanu
Zuzanna Rudzińska - Bluszcz

BK-VII.0520.208.2025
Warszawa, 30 maja 2025 r.

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

przekazuję odpowiedź na interpelację nr 9833 skierowaną do Ministra Sprawiedliwości przez Pana Posła Pawła Papke w sprawie przepisów związanych z zachowkiem.

Zgodnie z art. 991 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. - Kodeks cywilny¹, zstępnym, małżonkowi oraz rodzicom spadkodawcy, którzy byliby powołani do spadku z ustawy, należy się określona część wartości udziału spadkowego, który tym uprawnionym przypadłby na podstawie dziedziczenia ustawowego. Jeżeli uprawniony jest trwale niezdolny do pracy albo jeżeli zstępny uprawniony jest małoletni - należą mu się dwie trzecie wartości udziału spadkowego, który by mu przypadał przy dziedziczeniu ustawowym, w innych zaś wypadkach - połowa wartości tego udziału (zachówek). Jeżeli uprawniony nie otrzymał należnego mu zachowku przysługuje mu przeciwko spadkobiercy roszczenie o zapłatę sumy pieniężnej potrzebnej do pokrycia zachowku albo do jego uzupełnienia.

W polskim prawie spadkowym ustawodawca przyjął zasadę pełnej realizacji woli spadkodawcy, wyrażającą się w swobodzie testowania. Swoboda ta nie jest jednak zupełna i bezwzględna, gdyż ustawodawca realizuje także potrzebę ochrony interesów majątkowych najbliższych członków rodziny spadkodawcy. Ochrona ta realizowana jest

¹ Dz.U. z 2024 r. poz. 1061 i 1237; dalej: „k.c.”

głównie przez instytucję dziedziczenia ustawowego (zob. art. 931 i n. k.c.), ale też m.in. przez instytucję zachowku.

Zachówek jest uprawnieniem przysługującym osobom najbliższym spadkodawcy na wypadek pominięcia ich przez spadkodawcę w testamencie. Trzeba wskazać, że zachówek nie ogranicza spadkodawcy w rozrządzeniu swym majątkiem, jednak uprawnione osoby, które powołane byłyby do dziedziczenia z ustawy, a nie zostały powołane do spadku w testamencie, mogą żądać od spadkobiercy testamentowego wypłacenia im równowartości określonej części należnego im z mocy ustawy udziału spadkowego. Zachówek przysługuje też spadkobiercy ustawowemu w zakresie, w jakim nie otrzymał w całości należnego mu zachowku w postaci powołania do spadku, zapisu lub uczynionej przez spadkodawcę na jego rzecz darowizny.

Odpowiadając na pierwsze pytanie wskazane w interpelacji Pana Posła, wskazać należy, że aktualnie Ministerstwo Sprawiedliwości nie planuje wprowadzenia zmian w zakresie rozszerzenia prawa czasowego do złożenia roszczenia o zachówek. Nie jest również planowane wprowadzenie rejestru darowizn, którego celem miałyby być ułatwienie dochodzenia roszczeń o zachówek zgodny ze stanem majątku.

Przy czym w tym miejscu wspomnieć należy, że w maju 2024 r., na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 22 kwietnia 2002 r. w sprawie utworzenia, organizacji i trybu działania Komisji Kodyfikacyjnej Prawa Cywilnego², powołany został, spośród wybitnych przedstawicieli nauki i praktyki, skład Komisji Kodyfikacyjnej Prawa Cywilnego, działającej przy Ministrze Sprawiedliwości.

Zakres zadań Komisji Kodyfikacyjnej Prawa Cywilnego określony został w §8 ww. rozporządzenia. Do zadań Komisji należy:

- 1) przygotowywanie założeń i ogólnych kierunków zmian w prawie cywilnym i prawie gospodarczym prywatnym;

---

² Dz.U. z 2024 r. poz. 1447.

2) opracowywanie projektów aktów normatywnych o podstawowym znaczeniu dla systemu prawa cywilnego i gospodarczego prywatnego, z uwzględnieniem zadań wynikających z potrzeb harmonizacji prawa polskiego z prawem europejskim.

W ramach Komisji powołany został Zespół problemowy do spraw nowelizacji prawa spadkowego, który będzie analizował potrzebę i ustalał kierunek zmian w tej dziedzinie prawa. Zespołowi przewodniczy prof. dr hab. Konrad Osajda. W razie stwierdzenia konieczności ingerencji w przepisy regulujące instytucję zachowku, z pewnością znajdzie to wyraz w odpowiednim projekcie opracowanym w ramach prac Komisji.

Podsumowując wskazać należy, że kwestia ewentualnej zmiany Kodeksu cywilnego w zakresie zachowku zasługuje na dalszą analizę, bez przesądzania na obecnym etapie, zasadności oraz kierunku ewentualnych zmian. Prawdopodobnie dyskusję w tym przedmiocie podejmie ww. zespół problemowy.

Z wyrazami szacunku

Zuzanna Rudzińska-Bluszcz
Podsekretarz Stanu

/podpisano elektronicznie/